

szól, hogy az antikva vagy a fraktur betűtípus felel-e meg leginkább. Szerző a «német» írás mellett foglal állást. 2. E. GOLDBERG, a lipcsei kgl. Akademie für graphische Künste und Buchgewerbe vezető tanára, a színes fényképezésről s a színes nyomásról ad jó áttekintést. 3. Wilhelm HELLWIG a vegytani és mennyiség-tani formulák szedését tárgyalja. 4. Reinhold BAMMES, a müncheni nyomdászati szakiskola főtanítója, a címlapszedés szabályait és fejlődését ismerteti. A ma érvényesíthető irányelveket BAMMES a következő pontokban foglalja össze: a) A címlap egyfajta betűtípussal szedendő, mely a szöveg szedéséhez alkalmazott betűfajjal azonos. b) A címlaphoz lehetőleg kevés különböző méretű betűket használjunk. c) A címlap tükre ne legyen szélesebb, mint a szövegé. d) A cím-szöveget az értelem szerint, de lehetőleg kevés sorra osszuk el. e) Mindennemű sorrendezés megengedhető, ha világosan tagolja az értelmet. f) Névelők, kötőszók stb. külön sorba iktatása, ami a lipcsei címszedés egyik vesszőparipája volt, lehetőleg kerülendő. g) A sorok végén az írásjelek elhagyandók. h) A címlap harmóniáját gondosan mérlegelt ritkítással fokozzuk. i) Díszek alkalmazását a minimumra szorítsuk. k) Szintúgy mérsékelten bánjunk a színes nyomással. 5. Hans WOLFF a XV. és XVI. századi könyvdíszek németországi fejlődését tárgyalja számos más hasonmás kíséretében. 6. R. STÜBE az írás fejlődését mutatja be. Műve eddig megjelent két részében az írás előfokairól s a képirás különböző fajairól szól. 7. Lorenz Reinhard SPITZENFEIL az újabb betűtípusok alapformáiról értekezik. 8. Heinrich HOFFMISTER igen szemléletesen mutatja be azokat a technikai berendezéseket és folyamatokat, amelyek mai nap a betűöntésnél használatosak. 9. Bruno POSSANNER a papirgyártást ismerteti.

Ezekben vázoltuk a csinos kiállítású, szépen illusztrált füzetek tartalmát, amelyek beszerzését minden közkönyvtárnak bátran ajánlhatják.

GULYÁS PÁL.

O. E. Ebert und O. Scheuer: *Bibliographisches Jahrbuch für deutsches Hochschulwesen. I. Band. Berichtsjahre 1910 und 1911.* Wien und Leipzig 1912. Ed. Beyers Nachfolger. (Ny. Pozsony, Alkalay Adolf és fia) 4-r. XIV, 2, 250 l.

A németnyelvű főiskolákra vonatkozó irodalomról készült ezen kurrens bibliografia, a hasonló német vállalkozásoknál megszokott alaposággal és pontossággal. Az önálló művek mellett, amelyek

összebőngészése a HNRICHS-féle jegyzékek nyomán aránylag könnyű volt, szerzők 100 főiskolai és 1200 egyéb folyóiratot is feldolgoztak s ezzel munkájuk tudományos értékét és használhatóságát nagyban fokozták. A címeket pontosan, de rövidítve adják s a kihagyásokat a szokásos három ponttal jelzik. Az anonimákat és betűjelzéseket lehetőleg megfejtették s a megfejtés eredményét [ ] közé tették. Az adalékok folyószámzóással vannak ellátva s ennek tanúsága szerint 5180 cím van a kéthasábosan nyomtatott kötetben.

A szakbeosztás a következő: I. Könyvészet. II. Gyűjtemények. 1. Folyóiratok. 2. Évkönyvek, naptárak stb. 3. Tanrendek. 4. Főiskolai kiállítások. III. Főiskolai iratok. IV. A főiskolák lényege és feladata. 1. Általában. 2. A politikai élethez való viszonyuk. 3. A kereszténységhez való viszony. 4. A zsidósághoz való viszony. 5. A szabadoktatáshoz való viszony. 6. A tudós társaságokhoz való viszony. 7. Egyetemek és egyéb főiskolák. 8. Főiskola és iskola. V. A főiskolák székhelye. VI. Történet és statisztika. 1. Általában és vegyes. 2. Statisztika. 3. Ön-életrajzok és életrajzok. 4. Korkérdések; kritika és reform. 5. Tervbe vett főiskolák. 6. A tanulók hazája. VII. Szervezet és kormányzat. 1. Általános művek. 2. Általános és fegyelmi szabályok. 3. Kiáltványok. 4. Főiskolai szabadság. 5. Tanszabadság. VIII. Igazságszolgáltatás és fegyelmezés. 1. Főiskolai igazságszolgáltatás. 2. Fegyelem és rendőrség. 3. A tanulók gazdasági helyzete. IX. Főiskolai hivatalok és tisztségek. X. Karok. 1. Egyes karok. 2. Az osztrák doktor-kollégium. XI. Főiskolai tanárok. 1. Általában. 2. Főiskolai pálya; képesítés; magántanárok és tanítók. 3. Rendkívüli tanárok. 4. Meghívás; meghívás külföldre; cseretanárok. 5. Rang és cím. 6. Tanári gyűlések. 7. Gazdasági viszonyok. 8. Tandíjjutalék. 9. Balesetbiztosítás. XII. Egyetemi hivatalnokok. XIII. A főiskolák költségvetése és felszerelése. 1. Költségvetés. 2. Épület. 3. Ösztöndíjak és alapítványok. 4. Hallgatók ellátása általában. 5. Hallgatók otthonai, konviktusok, szabadasztalok stb. XIV. A hallgató mint egyetemi polgár. 1. A hallgató elnevezése. 2. Szakváltoztatás. 3. A tanulmányok tartama. 4. A hallgatók kora. 5. A hallgatók társadalmi helyzete. 6. Túlsúfoltság. 7. Szabadság. 8. Női hallgatók. XV. A főiskolai fokozatok. 1. Eredet és jelentőség. 2. Avatás. 3. Doktor és mérnök. 4. Díszdoktorok. 5. Avatási rendek gyűjteménye. XVI. Főiskolai tanulmányok. 1. A tanulás és tanítás módszere. 2. A főiskolák tannyelve. 3. Beszédgyakorlatok. 4. Értekezések. 5. Előadások és vizs-

gálatok. 6. A tanulás egészségtana. 7. Peregrinatio academica. 8. Lakás-kérdés. 9. A hallgatók szellemi élete. 10. Pályaválasztás. XVII. Az egyes tudományok tanulása. A) Az egyetemeken. 1. Theologia. 2. Jog-és államtudomány. 3. Orvostan. 4. Bölcsészeti kar. 5. Bölcsészet. 6. Nevelés-és tan. 7. Klasszikus nyelvészet. 8. Modern nyelvészet. 9. Történelem. 10. Földrajz. 11. Műtörténet és zene. 12. Matematika. 13. Természet-tudomány. 14. Gyógyyszerészet. B) Műgyetem. C) Állatorvosi főiskola. D) Bányászati főiskola. E) Mezőgazdasági főiskola. XVIII. Diák-élet. 1. Története, leírása. 2. Tanulók életmódja Ausztriában. 3. A hallgatók és a politika. 4. A hallgatók és a társadalmi kérdés. 5. A tanulók és a kereszténység. 6. A tanulók és a zsidóság. 7. Katonai szolgálat. 8. A hallgatók és a nemi kérdés. 9. Szokások (Komment). 10. Sport. 11. Vivás. 12. Becsület. 13. Ruházkodás. 14. Ivás. 15. Ivó-szabályok. 16. Salamander. 17. Diáknyelv. 18. Emlékkönyvek. 19. Diákdalok. 20. Diákszokások. XIX. Szövetségek és egyletek. 1. Általában. 2. Híres férfiak. 3. Rendek. 4. Testületek. 5. «Burschenschaft-ok.» 6. «Landsmannschaft»-ok. 7. Egyéb egyesületek. 8. Tornász-egyletek. 9. Dalos körök. 10. Német tanulók egyesülete. 11. Zsidó egyesületek. 12. Protestáns egyesületek. 13. Katholikus egyesületek. 14. Tudományos egyesületek. 15. A rendkívüli hallgatók egyesülete. 16. Sportkörök. 17. Egyéb egyletek. 18. Szövetségek és egyletek Ausztriában. 19. U. a. Svájcban. 20. Egyetemes képviselő. 21. Diák-szövetségek. XX. A diákélet költői, szatirikus és humoros ábrázolása. XXI. A diákélet képes ábrázolása.

A második rész az egyes intézetekre vonatkozó cikkeket katalogizálja a helyek betürendjében.

Gondos névmutató rekeszti be a kötetet, melynek csupán egy fogyatkozását említjük, hogy t. i. nem szól a kereskedelmi és a művészeti főiskolákról.

Σ

HAZAI ANTIKVÁRIUSI JEGYZÉK.

STEMMER Ödön Budapest. Libri praeios 1914. IV. évf. I. sz. Magyarország különösen 1711—1867. (Rendszök szerint csoportosítva.)